

Erityispedagogiikka perusopetuksessa

Toimittaneet

Marjatta Takala & Riikka Sirkko

GauDeamus

Copyright © 2026 Tekijät & Gaudeamus Oy

Gaudeamus Oy
www.gaudeamus.fi
Kaisaniemenkatu 13 A, 00100 Helsinki

Tuoteturvallisuuteen liittyvät tiedustelut:
info@gaudeamus.fi

Kannen kuva: Takapihan appelsiinit / Anu Tuominen
Kannen suunnittelu: Pekka Krankka

KL 38.55

ISBN 978-952-345-377-7

Painopaikka: Otavan Kirjapaino Oy, Keuruu 2026

Sisällys

Aluksi	9
I Muuttuvat tuen järjestelmät: kohti inklusiota ..	13
1 Segregaatiosta inklusiiviseen erityisopetukseen	15
<i>Marjatta Takala & Riikka Sirkko</i>	
2 Erityispedagogiikka muuttuvassa yhteiskunnassa	36
<i>Suvi Lakkala</i>	
3 Erityistä opetusta vai oppimisen tukemista?	54
<i>Merja Mannerkoski</i>	
4 Esiopetus osana tuen jatkumoa	69
<i>Päivi Pihlaja & Marja Syrjämäki</i>	
5 Arvoista tekoihin – johtamalla kohti inklusiivista koulua	90
<i>Jukka Vetoniemi</i>	
6 Perusopetuksen oppimäärästä poikkeaminen ja toiminta-alueittain järjestettävä opetus	105
<i>Lauri Rätty & Aino Äikäs</i>	

II Näkökulmia moninaisiin tuen tarpeisiin 129

- 7 Lapsen kielenkehityksen ja vuorovaikutuksen tukeminen 131
Marjatta Takala
- 8 Käyttäytyminen opittavana taitona 157
Iines Palmu & Anne Karhu
- 9 Lukivaikeus ja lukutaidon tukeminen 179
Miia Ronimus
- 10 Matematiikan oppimisen tuki ja tiedonkäsittely kouluiässä 200
Minna Kyttälä
- 11 Vammaisten lasten ja nuorten koulu- ja opiskelukokemuksista 218
Hisayo Katsui
- 12 Vanhempien näkökulmia vammaisen lapsensa koulupolkuun (KOKEMUSTEKSTI) 237
Marjut Kokko & Sanna Nissilä
- 13 Aina kymmenen askelta edellä – syntymästään vaikeasti kuulonäkövammaisen lapsi yleisopetuksessa lähikoulussa sekä lukiossa (KOKEMUSTEKSTI) 249
Heidi Vallila (nimimerkki)
- 14 Ymmärtävää katsetta etsimässä – kokemuksia vahvaa tukea tarvitsevien lasten koulunkäynnistä (KOKEMUSTEKSTI) 261
Merja Ollila

III Opettajuus ja yhteistyö koulun arjessa	277
15 Erityisopettajien työ perusopetuksessa.	279
<i>Riikka Sirkko, Ninnu Kotilainen & Marjatta Takala</i>	
16 Erityisopettajana alakoulussa (KOKEMUSTEKSTI)	294
<i>Helena Nykänen</i>	
17 Defenssien demonisoinnista uteliaaseen ihmettelyyn – kokemuksia erityisluokanopettajan työstä (KOKEMUSTEKSTI)	301
<i>Joonas Tast</i>	
18 Yhteisopettajuudella kohti kukoistusta – luokanopettajien kokemuksia oppimisen ja koulunkäynnin tuesta (KOKEMUSTEKSTI)	318
<i>Anna Buckman & Krista Åman</i>	
19 Aineenopettajana inklusioon tähtäävässä yläkoulussa (KOKEMUSTEKSTI)	333
<i>Ninnu Kotilainen</i>	
20 Yhteisopettajuus oppimisen tukena	342
<i>Riikka Sirkko</i>	
21 Moniammatillinen yhteistyö koulussa – oppimista ja hyvinvointia edistämässä	353
<i>Jaanet Salminen & Miia Laasanen</i>	
22 Taide- ja taitoaineet – tavoitteena oman ilmaisun vahvistaminen ja oppimisen tukeminen	371
<i>Katja Sutela</i>	
23 Välittävä opettajuus oppilaan tukena	388
<i>Maarit Hosio & Marjatta Takala</i>	
Kirjoittajat	405